

ПЕТАР ВЛАХОВИЋ

РЕЧ НА ОТВАРАЊУ НАУЧНОГ СКУПА

Поштовано Председништво ЦАНУ,
Уважени академици,
Драги гости,
Поштовани учесници Научног скупа!

Одбор за етнологију Црногорске академије наука и умјетности већ дуже време организује етнолошка проучавања Црне Горе у оквиру дугорочног научног пројекта *Етнолошке одлике Црне Горе*. У овим оквирима пажњу привлачи комплексно монографско проучавање појединих предеоних целина кроз обраду појединих питања у виду проблемских расправа. Прате се и одговарајући етнички процеси, разматрају проблеми из традиционалног начина привређивања. Проучава се народна архитектура, кућа као људско станиште, култура становања и традиционална народна исхрана. Узима се у видно поље домаћа радност и проучава народно одевање. Пажња се посвећује и проучавању друштвеног живота, обичајима и веровањима који прате човеков живот (рођење, свадба, погреб), затим обичајима и веровањима уз поједине празнике у току године, слави и славским обредима, усменом народном стваралаштву и другим облицима који на свој начин сажимају и изражавају црногорски народни поглед на живот и свет. Етномузиколошка истраживања такође заузимају одговарајуће место у проучавању етнолошких одлика Црне Горе.

Етнолошка проучавања у Црној Гори прате узроке и последице промена до којих је дошло у савременим условима. Проучава се и упоређује традиционална и савремена црногорска породица и њена улога у минулом и савременом народном животу.

У оквиру проучавања савремених промена до којих је дошло у народном животу разматра се с етнологског становишта утицај природне средине и друштвених чинилаца на развој локалних и ширих црногорских заједница.

Етнологска проучавања у Црној Гори указују на еколошке проблеме и улогу екологије у животу становништва на црногорским просторима, о чему је било речи и на неким међународним скуповима посвећеним овој проблематици.

Одбор за етнологију Црногорске академије наука и умјетности прати, колико је то могуће, и живот Црногораца ван Црне Горе, пре свега живот црногорског живља у Бачкој, као и у неким другим просторима Србије. Обратиће се пажња и на живот Црногораца у европским и ширим међународним оквирима.

Поједини чланови Одбора за етнологију, кроз проучавања етнологских одлика Црне Горе, активно раде на обради етнологских одредница за Енциклопедију Црне Горе, коју, као свој капитални подухват, припрема Црногорска академија наука и умјетности.

Санкције које су у минулом периоду неоправдано биле наметнуте нашој земљи, чије се последице још увек осећају, у последње време нису ишле у прилог и повезивању етнологије Црне Горе на међународном плану. Остајало је то углавном у оквиру појединих личних веза, у првом реду са Македонијом у оквиру међународних етнологских скупова који се тамо организују, а сада се та сарадња проширује учешћем Македонаца на нашем Скупу, што ствара услове за још већу сарадњу у оквиру етнологских проучавања.

Украјински Етнологски центар у Љвову, на челу са професором др Стјепаном Павлуком, понудио је и почео да реализује сарадњу на узајамним етнологским проучавањима. У нашој средини већ је боравила уважена Марија Пигуљак из Музеја етнографије из Љвова. Одбор за етнологију Црногорске академије наука и умјетности прихватио је предлог Института за етнологију Украјинске академије наука из Љвова да се штампа зборник радова под насловом *Украјина и Црна Гора*, у коме ће се разматрати проблеми и перспективе украјинског и црногорског етничког и етнологског развоја. За овај зборник пријављено је неколико расправа у којима се, као и са украјинске стране за Украјину, разматрају етнологске специфичности Црне Горе, затим народна архитектура, заштита народног стваралаштва и градитељства, сроднички односи, брак, сучељавања источног и западног културног наслеђа на подручју Црне Горе, црногорска народна ношња, неки проблеми из народне поезије и друга обележја из црногорског етнологског наслеђа.

Све ово о чему је напред било речи послужило је као основа да Одбор за етнологију Црногорске академије наука и умјетности, уз сагласност Црногорске академије наука и умјетности, организује научни

скуп *Традиционална народна култура у Црној Гори*, који данас почиње рад. Организациони одбор Скупа је настојао да његову тематику прилагоди проучавањима Међународног комитета за проучавање традиционалне народне културе Карпата и Балкана. Због тога етнологи учесници из Црне Горе на овом скупу, поред других, доста пажње посвећују и проблемима традиционалног народног градитељства, кући и култури становања, сточарству као облику традиционалног начина привређивања у карпатско-балканским просторима и духовном народном стваралаштву, првенствено песничком и етно-музиколошком наслеђу. Са сличном проблематиком, укључујући у то и неке народне обичаје и веровања, придружују се и гости из иностранства, у првом реду они из Македоније и Украјине. Наша жеља је заправо да се и етнолошко наслеђе Црне Горе сагледа и да се и тиме научно допринесе бољем упознавању традиционалне народне културе Карпата и Балкана, јер чини његов незаобилазан и вишеструко значајан прилог.

Организациони одбор научног скупа *Традиционална народна култура у Црној Гори* нашим драгим гостима из иностранства дугује велико извињење што је дошло до оправданог померања одржавања овог скупа.

У име Организационог одбора Скупа и у своје лично име срдечно поздрављам Зорана Атанасовског, шефа Етнолошког одељења Музеја града Скопја и председника Етнолошког друштва Македоније, његову сарадницу Сању Стошић и све учеснике Скупа. Свим учесницима желим добро здравље и пријатан боравак у нашој средини, а Скупу успешан и плодан рад на добробит етнологије као науке и њеног хуманог повезивања људи кроз простор и време. Изрази захвалности упућују се и средствима информисања чији ће сарадници пратити, надамо се, наш Скуп.

